

To BD or not to BD?

Ensikertalaisena Angoulême:ssa

Mika Lietzen

Saavun Angoulêmeen torstai-aiomuna, festivaalien ensimmäisenä päivänä. Kävely kaupungin keskustan läpi osoittaa, että festivaali ei ole hitusen Hämeenlinnaa isommalle mutta pienemmän tuntuiseksi kaupungille mikään pieni tapahtuma. Jokaisen kampaamon, vaatetusliikkeen tai leipomon ikkunaan on aseteltu jotakin sarjakuvaa liittyvää. Katujen yllä liehuvat suuret sarjakuvaihkeiset kyltit. Katujen nimet voi lukea puhokuplan muotoisista kylteistä. Juuri avatulla Rue Hergéllä näemme vilauksen Kemin sarjakuvapäivien edustajistosta.

Itse festivaali on yllätyksekseni jaettu eri puolille kaupunkia. Odotin jotakin kotimaisten kirjajessujen kaltaista, yhden katon alla järjestettyä tapahtumaa. Noudamme festivaalipassimme, etsimme paikkamme fanzine-alueella (Espace New York) ja asetamme taloksi. Kaikki sujuu mallikkaasti.

Majoituksemme Angoulêmeen ainoassa hostelissa osoittautuu suuremmaksi pätkäksi. Edellisen vuoden marraskuussa varaamamme ja maksamamme paikat eivät hosteliin mukaan olekaan voimassa. Soitto Pariisiin selvittää tilannetta ja hostel suostuu (vastahakoisesti) järjestämään tilapäismajoituksen konferenssitalon. Nukumme festivaalien ajan kumisilla sängyillä. Vähitellen saliin ilmestyy muitakin, ja lopulta päädyimme tekemään asiasta yhteisen virallisen valituksen.

Angoulême:n kaupunki villisee väkeä sarjakuvafestivaalien aikaan.

Festivaalien varsinaiseen myyntialueeseen (Espace Champ de Mars) voi suhtautua joko kunnan fanipoikameiningillä tai kylmän etäännyttetyksi. Valit-

Kolme satiirikkoa samassa pöydässä: Gilbert Shelton (vas.), Heikki Paakkanen ja Willem.

sen välimuodon, ja onnistun näkemään vilaukselta mm. Lewis Trondheimin niskan sekä Killofferin polttamassa tupakkaa. Silmiinpistävää myyntialueen valtavassa tarjonnassa on, että vain murto-osa siitä on kiinnostavaa. Teen ostokseni L'Associationin, Cornéliuksen sekä Atrabilen, Frémokin sekä muiden pienten muodostamalla yhteisosastolla. Glénatin jättämässä manga-/fantasiabelvetissä en uskalla edes käydä.

Juhani Tolvanen (vas.) ja Vesa Kataisto juhliivat Koskenkorva-pulloa pitelevän Hunt Emersonin syntymäpäiviä.

© Vesa Kataisto

© Vesa Kataisto

© Vesa Kataisto

Navalla oli oma myyntipöytä Angoulême:n fanzine-alueella. Tiskiä takana Jenni Rope ja Kasper Strömman.

© Vesa Kataisto

Iltaelämää Chat Noir -baarissa: etualalla Kemin karhu Heikki Porkola, taustalla New Yorkin hiirilainen Art Spiegelman.

myös jo tarunhoitoista Andya, joka esittelee pahaa-aavistamattomille festivaalikävijöille luonnoksiaan aiempien vuosien festivaaleista. Iltariennot vietetään lähes poikkeuksetta Le Chat Noirissa, ja ruokaa noudetaan Rue St.Martialin Champion-supermarketista tai Rue Hergén sivukadulla sijaitsevasta crêperie'stä. Tämän kupletin juoni toistuu vuosi vuodelta, vaikka näyttelijät vaihtuvat.

Vaikka ajankulua on Angoulême:ssa vaikea havaita, olen lauantaina hyvin väsynyt, kiitos kumisängyn ja ylenpalttisen tarjonnan. Lyhyempi aika olisi riittänyt, mielellään paremmassa majoituksessa. Angoulême on hyvä muistutus omasta koelevaisuudesta.

Lähdetkös Angoulêmeen uudestaan ensi vuonna? Kas siinäpä vasta kysymys. ■

Régis Loisel juhli Angoulême:ssa

Maailman suurin sarjakuvatapahtuma, Angoulême:n festivaali, järjestettiin tänä vuonna 30. kerran, mikä näkyi festivaalin puitteissa. Paikalle oli kutsuttu kaikki elossaolevat Grand Prix -palkinnon voittajat. Lisäksi karsainvälisten vieraiden kaarti oli tavallista nimekkäämpi. Muiden muassa Art Spiegelman, Katsuhiko Otomo, Dave McKean ja Neil Gaiman vierailivat festivaaleilla. Pävalipun maksaneita kävijöitä oli yli 200 000.

Viime vuoden parhaita Ranskassa ilmestyneitä albumeita muistettiin tuttuun tapaan Tintti ja aakkostaide-albumin mukaan nimetyillä Alph'Art -palkinnoilla. Niissä näkyi ranskalaisen sarjakuvan ja Angoulême:n festivaalin nopea kansainvälistyminen viime vuosina. Vuoden parhaan albumin Alph'Artin sai käänös Chris

Mickey Mouse Fight Club

Siinä missä ranskalaisen sarjakuvan valtavirta on usein sisältönsä jämähtynyt, ranskalaiset pikkukustantamot tuottavat tuoretta sarjakuvaa. Angoulême:n sarjakuvafestivaalien helmi oli tänä vuonna Monsieur Ferraille -näyttely.

Herra Ferraille on robotin päällä ja Mikki Hiiren vartalolla varustettu hahmo, joka pitää surutta pilkkanaan kaikkea pyhää. Hahmon loivat sarjakuvantekijä Winshluss (s. 1970) ja käsikirjoittaja Cizo. He yhdistelevät americanan eri tyylisuuntia ja saavat aikaan levottoman hervotonta jälkeä, jossa David Fincher kohtaa Disneylandin. Herra Ferraille -näyttelyssä esiteltiin muun muassa Monsieur Ferraille toisen maailmansodan propagandaversiona, maolaishenkisen MF sekä monenmoista huolella toteutettua MF-kraasää, jonka voi tulkita joko amerikkalaisen tavarakulttuurin kritiikkinä tai ylistyslauluna.

Les Requins marceaux (vasarahait) -kustantamon työryhmä on kehittänyt Ferraillelandin, äärimmäisen supermarketin, jossa on tarjolla kaikkea mahdollista. Sarjakuvaa, animaatiota ja musiikkia yhdistävä kokonaisuus pilkkaa perinteistä patonkiranskalaisuutta. Kuvalliset propaganda- ja valistuskuvat muuttuvat houereisen riemukkaiksi irvistelyiksi.

Kyytiä saa myös sarjakuvailmaisun normisto. Klassikot ovat väentyneet uuteen asuun Winshlussin ja kumppaneiden käsissä. Vähän kuin Bonkia – mutta aidosti hauskaa. Vasarahait eivät sievistele eivätkä moralisoi töillään.

Alkujaan Picsou (Roope-setä) lehdelle työskennellyt Winshluss ympäntänyt Disney-maailmaan ja kokosi ympärilleen ryhmän muita samanmielisiä kuvainraas-

tajia. Vuonna 2001 ilmestyivät sekä Winshlussin oma esikoisalbumi (Welcome to the Death Club) että Monsieur Ferraille-albumi. Samana vuonna Angoulême:ssä oli myös ensi kerran esillä pikkuruinen Ferraille-supermarket, josta sikisi tämänvuotisen näyttelyn kaltainen tajunnan räjäyttävä.

Winshlussin oma versio Disney-lehdestä on kuimikkaan karkeasti toteutettu Super Negra. Mikkiä ja Hessua muistuttavat tyypit lähtevät dynamiittikalastamaan armeljan koealueelle. "Taas siellä on jotain pirun sodanvastustajahippejä", kenraali tokaisee ja paiskaa atomipommilla. Ydinsäteily muuttaa Mikin oikean rotan näköiseksi, inhotuksi friikkiksi. Hessusta tulee godzillamainen jättihirviö – ja taas on pommille töitä.

Vesa Kataisto

Ferrailen supermarket aina avoinna osoitteessa supermarcheferraille.free.fr.

© Winshluss

Waren Jimmy Corriganista. Parhaasta tarinasta palkittiin japanilaisen Jiro Tariguchin manga Quartier lointain. Parhaasta esikoisalbumista palkittiin Matthieu Borhomon L'Age de raison.

Festivaalin elämäntyöstä jakaman Grand Prix -palkinnon sai tänä vuonna Régis Loisel Loisel (s. 1951) on ehtinyt olla urallaan monessa mukana. Hän julkaisi ensimmäisen sarjakuvansa 1972 Les Pieds Nickelés Magazinele. Sen jälkeen Loisel piirsi fantasiaalisia tarinoita läpi 1970-luvun muun muassa Piloteen, Fluide Glacialiin ja Métal Hurlantiin. Kannuksensa saatuaan Loisel alkoi tehdä hyvin menestyneitä La quète de l'oiseau de tempisä sekä omaa versioitaan J. M. Barrien Peter Pan -klassiikosta. Semic julkaisi viidestä ilmestyneestä Peter Pan -albumista kolme suomeksi 1990-luvun alusia.

Lisäksi Jalava julkaisi eroottisen Hämärän juhlat -albumin 1999.

Loiselin jälkeen on nähty myös animaatioissa. Hän oli tekemässä esimerkiksi Disneyn Mulania ja Atlantista.

Aikaisemmin Grand Prix on myönnetty elämäntyöstä sarjakuvantekijänä muun muassa André Franquinille, Albert Uderzolle, Robert Crumbille ja Francois Schuitenille. Loisel oli valintana hyvä, mutta myös turvallinen. Sarjakuvien tekoa 1980-luvulla tai sen jälkeen aloittaneita ei selvästikään haluta vielä palkita, vaikka monen kohdalla syytä olisi. Festivaalin palkintoraadin vanhoillisuus ei ole onneksi johtanut kovin moneen keskinkertaisuuden palkitsemiseen vain heidän pitkin uransa tähden – vielä.

Vile Hänninen